

Çoklu Evren Panteizmi ve Kötülük Problemi: Yujin Nagasawa Örneği

Fatma Somuncuoğlu Erkan

 <https://orcid.org/0009-0004-1333-3952> | fsomuncu76@gmail.com

Dr., Millî Eğitim Bakanlığı, Ankara, Türkiye

Öz

Panteizm, Tanrı'nın evrenle özdeş olduğunu savunan bir Tanrı tasavvurudur. Bundan dolayı panteizmin temel doktrinlerinden biri monizmdir. Panteizm, kötülüğün varlığını reddederek kötülüğü bir yanılsama olarak tanımlar. Fakat çevremizde insana acı ve ıstırap veren doğal ve ahlaki pek çok kötülükler gözlemlenebilir. Bu durumda özellikle monizmi savunan panteistlerin, evrendeki her bir kötülüğün Tanrı'nın bir parçası olduğunu kabul etmek zorunda kalacağı ve evrenin Tanrı olduğu konusundaki eleştirilere tatmin edici bir yanıt veremeyeceği öne sürülür. Bundan dolayı panteizm için alternatif bazı yorumlar yapılmaya çalışılmıştır. Çoklu evren görüşü bunlardan biridir. Yujin Nagasawa (doğ. 1975), çoklu evren (multiverse) panteizminin kötülük problemine monist panteizmden daha cazip olduğunu iddia ederek çoklu evren panteizminin diğer panteizme yapılan itirazlardan kaçındığını savunur. Bu çalışmamızda çoklu evren düşüncesinin panteizme uygunluğu ve kötülük problemine getirdiği bazı çözümler değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bunun için öncelikle panteizm, monizm, çoklu evren ve kötülük problemi başta olmak üzere konuyla ilişkili gördüğümüz bazı kavramlara da yer verilerek çalışmanın kavramsal çerçevesi çizilmiştir. Daha sonra panteizmin çoklu evren düşüncesi ile uygunluğu tartışılarak çoklu evren panteizminin kötülük meselesine getirdiği açıklamalar, bazı panteist savunmalar, çözüm önerileri ve bunların tutarlılığı ele alınarak yapılan eleştiriler sonuç kısmında değerlendirilmiştir. Bazı felsefeciler çoklu evren panteizmini monistik panteizmin çözemediği sorunlara bir alternatif olarak önermişlerdir. Fakat bu düşüncenin panteizm açısından tutarlı olamayacağı, panteizmin gözlemleyebildiğimiz tek evreni kabul ettiği için doğrulanması veya yanlışlanması muhtemel olmayan modellerden uzak durduğu söylenebilir. Çalışmada temel olarak şu sonuçlara ulaşılmıştır: Çoklu evrenlerin varlığının mümkün olup olmadığı sorunu panteist olarak bilinen Spinoza (1632-1677) tarafından, birden fazla dünyanın varlığı kesin bir dille reddedilir. Metinlerinde tek bir dünya olmakla birlikte dünyanın sayısız tarzlarda ifade bulunduğunu, dolayısıyla her tekil varlığının da sayısız tarzda ifade bulunduğunu öne sürer. Buradan çoklu evren görüşüne bir kapı araladığı düşünülse de “düşünen cevherle uzamlı cevherin tek ve aynı cevher olduğu” unutulmamalıdır. Dolayısıyla, Tanrı'nın düşünce ve uzam sıfatları altında ifade edilen bir dünya tasavvuru bilfiil var olan dünya olduğu iddia edilir.

* This study is extracted from my doctorate dissertation entitled “Pantheism and the problem of evil” in 2023, supervised by Prof. M. Sait REÇBER (Ph.D. Dissertation, Ankara University, Türkiye, 2023)

Anahtar Kelimeler

Din Felsefesi, Panteizm, Çoklu Evren, Kötülük Problemi, Monizm, Yujin Nagasawa.

Etik Beyan	Bu çalışma, Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan “Çoklu Evren Panteizmi ve Kötülük Problemi: Yujin Nagasawa Örneği” adlı tebliğin özetidir.
Türü	Bildiri Özeti
Geliş Tarihi	31.07.2024
Kabul Tarihi	17.08.2024
Yayın Tarihi	31.08.2024
Kategori	Sanat ve Beşeri Bilimler, Felsefe, Mantık
Araştırma Alanı	Din Felsefesi
Sempozyum	:
Adı	4. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu
Web	https://sempozyum.okuokut.org/tsbs/article/view/570
Yer ve Tarih	Çevrim İçi - 26-31 Ağustos 2024
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi; Oku Okut Derneği
Bildiri Oturum Bilgisi	2. Oturum - 26 Ağustos 2024 Pazartesi 15:00 - 16:10
Telif Hakkı	© 2024 Fatma Somuncuoğlu Erkan. Yazar telif hakkını elinde tutarak yayıncıya uygun lisans ile yayım izni vermiştir.
Lisans	
Yayımcı	Oku Okut Yayınları
Kaynak Gösterimi	Somuncuoğlu Erkan, Fatma. “Çoklu Evren Panteizmi ve Kötülük Problemi: Yujin Nagasawa Örneği”. 4. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu: Bildiri Özetleri Kitabı. ed. Abdullah Demir. 27-30. Ankara: Oku Okut Yayınları, 2024. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.54

Multiverse Pantheism and the Problem of Evil: The Case of Yujin Nagasawa

Fatma Somuncuoğlu Erkan

 <https://orcid.org/0009-0004-1333-3952> | fsomuncu76@gmail.com
Dr., Ministry of National Education, Ankara, Türkiye

Abstract

Pantheism is a conception of God that holds that God is identical with the universe. Therefore, one of the basic doctrines of pantheism is monism. Pantheism denies the existence of evil and defines evil as an illusion. However, many natural and moral evils can be observed around us that cause pain and suffering. In this case, it is argued that pantheists, especially those who defend monism, would have to accept that every evil in the universe is a part of God and would not be able to give a satisfactory answer to the criticism that the universe is God. Therefore, some alternative interpretations of pantheism have been attempted. The multiverse view is one of them. Yujin Nagasawa (b. 1975) argues that multiverse pantheism is more attractive than monistic pantheism for the problem of evil because multiverse pantheism avoids objections to other pantheisms. In this study, we have tried to evaluate the compatibility of the idea of the multiverse with pantheism and some of the solutions it brings to the problem of evil. For this purpose, the conceptual framework of the study is drawn by including some concepts related to the subject, especially pantheism, monism, multiverse and the problem of evil. Then, by discussing the compatibility of pantheism with the idea of the multiverse, the explanations brought by multiverse pantheism to the problem of evil, some pantheist defenses, solution proposals and their consistency are discussed and the criticisms made are evaluated in the conclusion. Some philosophers have proposed multiverse pantheism as an alternative to the problems that monistic pantheism cannot solve. However, it can be said that this idea cannot be consistent in terms of pantheism, and that pantheism avoids models that are not likely to be verified or falsified since it accepts the only universe that we can observe. Basically, the following conclusions were reached in the study: Basically, the following conclusions were reached in the study: Spinoza (1632-1677), known as a pantheist, firmly rejected the existence of more than one world. In his texts, he argues that although there is only one world, the world finds expression in countless ways, and therefore each singular being also finds expression in countless ways. Although it is thought that this opens the door to the view of a multiverse, it should not be forgotten that “the thinking substance and the extended substance are one and the same substance”. Therefore, the conception of a world expressed under God’s attributes of thought and space is claimed to be the world that actually exists.

* Bu çalışma Prof. Dr. M. Sait REÇBER danışmanlığında 2023 tarihinde tamamladığımız “Panteizm ve Kötülük Problemi” başlıklı doktora tezi esas alınarak hazırlanmıştır (Ankara Üniversitesi, Türkiye, 2023).

Keywords

Philosophy of Religion, Multiverse, Problem of evil, Monism, Yujin Nagasawa.

Ethical Statement	This paper is a summary of the study titled “Multiverse pantheism and the problem of evil: The Case of Yujin Nagasawa” presented at the Turkish Symposium of Social Science.
Type	Conference Proceeding
Received	2024-07-31
Accepted	2024-08-17
Published	2024-08-31
Category	Art & Humanities, Philosophy, Logic
Research Area	Religious Studies, Philosophy of Religion
Conference	:
Title	4th Turkish Symposium of Social Sciences
Web	https://sempozyum.okuokut.org/tsbs/article/view/570
Location & Date	Online - August 26-31, 2024
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt University; Oku Okut Association
Proceeding Session	Session 2 - August 26, 2024, Monday 15:00 - 16:10
Copyright	© 2024 Fatma Somuncuoğlu Erkan. The author retains the copyright and provides the publisher with a proper license to publish.
License	
Publisher	Oku Okut Press
Citation	Somuncuoğlu Erkan, Fatma. “Multiverse Pantheism and the Problem of Evil: The Case of Yujin Nagasawa”. <i>The 4th Turkish Symposium of Social Sciences: The Book of Abstracts</i> . ed. Abdullah Demir. 27-30. Ankara: Oku Okut Press, 2024. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.54